

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí



Bakalářská práce

Leasingy dle českých právních předpisů a IFRS

Barbora Němcová

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Barbora Němcová

Ekonomika a management
Provoz a ekonomika

Název práce

Leasingy dle českých právních předpisů a IFRS

Název anglicky

Leases in Accordance with Czech Legal Regulations and IFRS

Cíle práce

Cílem práce je porovnání účtování jednotlivých druhů leasingu podle českých právních předpisů a IFRS, vymezení odlišností v pojetí této problematiky a jejího účetního zobrazení, uvedení dopadů do účetního výkaznictví a případně upozornění na možná úskalí pramenící z odlišností.

Metodika

V první etapě prací budou nastudovány odpovídající odborné české a zahraniční informační zdroje; bude provedena jejich kritická analýza, jejímž výsledkem bude za pomoci syntézy sestavený přehled dané problematiky dle českých právních předpisů a dle IFRS. Oba přístupy budou porovnány a budou zdůrazněny odlišnosti v pojetí leasingů dle obou účetních rámců a pomocí dedukce budou odvozeny důsledky odlišného účetního pojetí a zároveň zobrazení ve finančních výkazech, případně bude upozorněno na úskalí vyplývající z uvedených odlišností. Praktická aplikace obou pojetí leasingů bude provedena na modelových příkladech. K vypracování závěrů bude použita metoda indukce.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

finanční leasing, operativní leasing, české účetní standardy, IFRS, pronajímatel, nájemce

Doporučené zdroje informací

- DVOŘÁKOVÁ, D. Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-80-265-0692-8.
- HRUŠKA, V. Účetní případy pro praxi 2018. Praha. Grada, 2018. ISBN 978-80-271-0866-4.
- KRUPOVÁ, L. *Leasingy podle IFRS : IFRS 16 leasingy, praktické aplikace, příklady*. Praha: 1. VOX a.s., 2017. ISBN 978-80-87480-54-0.
- MACKENZIE, B. a kol.: Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards. New Jersey: John Wiley & Sons, 2014. ProQuest ebrary. Web. ISBN 978-1-118-73409-4.
- PKF, International Ltd. Wiley IFRS 2017 Interpretation and Application of IFRS Standards, John Wiley & Sons, Incorporated, 2017. ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral.proquest.com/lib/czup/detail.action?docID=4815042>.
- PULZ, J. *Výkladový slovník leasingu*. Praha: Grada, 1995. ISBN 80-7169-093-7.
- RYNEŠ, P. Podvojný účetnictví a účetní závěrka 2019: Průvodce podvojným účetnictvím k 1. 1. 2019 po rekonstrukci soukromého práva. Olomouc: ANAG, 2019. ISBN: 978-80-7554-192-5.
- SKÁLOVÁ, J. Podvojný účetnictví 2016. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-271-0031-6
- VALOUCH, P. Leasingy v praxi. Praha: GRADA Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-4081-1 (electronicky).
- VYCHOPEŇ, J. Finanční leasing z účetního a daňového pohledu. Vyd. 1. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2010. 157 s. ISBN 978-80-7357-590-8.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Marta Stárová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 1. 11. 2019

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 4. 11. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 19. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Leasingy dle českých právních předpisů a IFRS“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 23.3.2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Martě Stárové, Ph.D. za pomoc a rady při zpracování této bakalářské práce.

Leasingy dle českých právních předpisů a IFRS

Abstrakt

Bakalářská práce s názvem Leasingy dle českých právních předpisů a IFRS je zaměřena na klasifikaci a proces účtování finančního a operativního leasingu dle obou metodik. Hlavním cílem práce je porovnání těchto metodik s poukázáním na významné odlišnosti. Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická východiska tvoří ucelený přehled problematiky týkající se způsobu evidování leasingů dle českých právních předpisů a dle mezinárodních standardů IFRS. Teoretická část je zaměřena na analýzu těchto principů, popisuje základní pojmy a obecné charakteristiky. Ve vlastní práci jsou teoretická východiska aplikována na konkrétních modelových situacích, které jsou řešené dle českých právních předpisů a poté dle mezinárodních standardů IFRS. Na modelových situacích jsou zachyceny rozdíly vykazování finančního leasingu a operativního leasingu dle českých právních předpisů, na poslední modelové situaci jsou zachyceny rozdíly leasingu dle mezinárodních standardů IFRS. Modelové situace jsou zobrazeny z pohledu nájemce. V závěru práce jsou oba rámce modelových situací porovnány a jsou zde zachyceny hlavní rozdíly a odlišné dopady týkající se leasingů do finančních výkazů.

Klíčová slova: finanční leasing, operativní leasing, české účetní standardy, IFRS, pronajímatel, nájemce

Leases in Accordance with Czech Legal Regulations and IFRS

Abstract

Bachelor's thesis "Leasing according to Czech legal regulations and IFRS" is focused on classification and process of invoicing of financial and operational leasing. The main goal of the thesis is to compare the Czech method and the international method and to show significant differences between them. The thesis is divided into 2 parts: theoretical and practical part. The theoretical part consists of keeping records of leasing according to Czech legal regulations and according to international standards IFRS. It also describes the basic terms and general characteristics and it is focused on analyzing previously mentioned principles. In the practical part the findings from the theoretical part are used in concrete situations, which are being solved first according to the Czech legal regulations and second according to the international standards IFRS. These situations are focused on financial reports of leasing and are represented from the lessee's point of view. In conclusion both situations and their findings are being compared and differences are being closely looked into.

Keywords: financial leasing, operational leasing, Czech accounting standards, IFRS, lessor, lessee

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	12
3.1 Mezinárodní harmonizace účetnictví	12
3.2 Česká právní úprava leasingu.....	13
3.3 Charakteristika leasingu	13
3.4 Druhy leasingu	14
3.4.1 Finanční leasing	14
3.4.2 Operativní leasing	15
3.4.3 Zpětný leasing	15
3.4.4 Další druhy leasingu	16
3.4.5 Leasingová smlouva	17
3.5 Mezinárodní standardy IFRS	18
3.5.1 Shrnutí vývoje.....	18
3.5.2 Struktura IFRS	18
3.6 Leasing dle mezinárodních standardů IFRS	19
3.6.1 IAS 17.....	19
Finanční leasing	21
Finanční leasing u pronajímatele	21
Finanční leasing u nájemce.....	24
Operativní leasing	25
Operativní leasing u pronajímatele	25
Operativní leasing u nájemce.....	26
3.6.2 IFRS 16.....	27
Leasing u nájemce	27
Leasing u pronajímatele.....	29
4 Vlastní práce	30
4.1 Účtování leasingu dle českých právních předpisů	30
4.1.1 Finanční leasing	31
Příklad na finanční leasing dle ČPÚ	32
4.1.2 Operativní leasing	34
4.2 Účtování leasingu dle IFRS 16	37

4.3	Rozdíly vykazování leasingu	42
4.3.1	Finanční leasing podle české právní úpravy	42
4.3.2	Operativní leasing podle české právní úpravy	43
4.3.3	Leasing podle IFRS	44
5	Výsledky a diskuse	46
6	Závěr.....	48
7	Seznam použitých zdrojů	50
8	Seznam tabulek a schémat	51
8.1	Seznam tabulek	51
8.2	Seznam schémat	51

1 Úvod

Leasing je nejrozšířenější forma pořízení majetku v dnešní době. Předmětem leasingu může být jak nemovitost, tak hmotná movitá věc. Jedná se o vztah mezi nájemcem a pronajímatelem dané věci. V dnešní době je leasing dostupná forma pořízení strojů a výrobních technologií pro podnikatele a společnosti, ale taky významným zdrojem financování pro lidi pro pořízení spotřebního zboží.

V České republice se účetnictví řídí podle české právní úpravy účetnictví (Dále také ČPÚ). Při vstupu České republiky do Evropské unie vznikla mnoha společnostem povinnost používat Mezinárodní standardy účetnictví (dále také IFRS) při sestavovat účetní uzávěrky. Povinnost řídit se těmito standardy mají společnosti, které jsou emitenty cenných papírů registrovaných na regulovaném trhu cenných papírů v členských státech evropské unie. A společnosti, které sestavují konsolidovanou účetní uzávěrku.

Ačkoliv stále dochází k harmonizaci účetnictví, přesto jsou zde rozdíly a oba způsoby zachycení leasingu vykazují jisté odlišnosti. Česká právní úprava nemá v zákonech o účetnictví ani ve vyhláškách leasing samostatně upraven, veškerá úprava tak vychází hlavně z daňových zákonů. Zatímco Mezinárodní účetní standardy upravují tuto oblast v IFRS – 16 Leasingy. Velmi podstatným rozdílem je, že IFRS při vykazování a účetním zachycení leasingu je upřednostňován obsah nad formou, zatímco podle ČPÚ je to naopak.

2 Cíl práce a metodika

Pro danou bakalářskou práci jsou stanoveny následující cíle a byly použity postupy a metody uvedené níže.

2.1 Cíl práce

Cílem práce je porovnání účtování jednotlivých druhů leasingu podle českých právních předpisů a IFRS, vymezení odlišností v pojetí této problematiky a jejího účetního zobrazení, uvedení dopadů do účetního výkaznictví a případně upozornění na možná úskalí pramenící z odlišností.

2.2 Metodika

V první etapě práce budou nastudovány odpovídající odborné české a zahraniční informační zdroje, bude provedena jejich kritická analýza, jejímž výsledkem bude za pomoci syntézy sestavený přehled dané problematiky dle českých právních předpisů a dle mezinárodních účetních standardů IFRS. Oba přístupy budou porovnány a budou zdůrazněny odlišnosti v pojetí leasingů dle obou účetních rámců a pomocí dedukce budou odvozeny důsledky odlišného účetního pojetí a zároveň zobrazení ve finančních výkazech, případně bude upozorněno na úskalí vyplývající z uvedených odlišností. Praktická aplikace obou pojetí leasingů bude provedena na modelových příkladech a bude zachycena výpočty do tabulek. První modelová situace bude zaměřena na vykazování finančního a operativního leasingu dle českých právních předpisů a druhá modelová situace bude zaměřená na vykazování leasingu dle nového mezinárodního standardů IFRS 16. K vypracování závěrů bude použita metoda indukce.

3 Teoretická východiska

V teoretické části této práce budou vysvětleny základní principy účtování leasingu dle českých právních předpisů a dle Mezinárodních standardů finančního výkaznictví.

3.1 Mezinárodní harmonizace účetnictví

Světová ekonomika odbourává národní hranice, již řadu let, kvůli stále větší globalizaci světové ekonomiky. Pro její další rozvoj je potřeba sjednocení informačních systémů, urychlení komunikace, zvýšení srovnatelnosti, všeobecné srozumitelnosti a spolehlivosti ekonomických informací důležitý. Všechny tyto faktory ovlivňují další vývoj účetnictví a účetního výkaznictví. V návaznosti na tyto procesy stále vzrůstá potřeba harmonizace účetnictví. Tlaky na harmonizaci se tedy postupně rozšiřují i mimo rámec velkých podnikatelských uskupení (Dvořáková, 2014).

V současné době existují tři významné linie mezinárodní účetní harmonizace. Jedná se o Mezinárodní standardy účetního výkaznictví IFRS, účetní směrnice Evropské unie (zejména 4. a 7. směrnice) a v neposlední řadě hrají v tomto procesu důležitou roli národní účetní standardy USA – US GAAP (General Accepted Accounting Principles) (Dvořáková, 2014).

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví budou popsány v další kapitole, z důvodu zaměření této bakalářské práce.

Regulace účetnictví a výkaznictví v Evropské unii

Základním současným nástrojem harmonizace různých oblastí v podmínkách Evropské unie jsou směrnice. Oblasti účetnictví a auditu se týká čtvrtá směrnice z roku 1978 upravující individuální účetní závěrky a sedmá směrnice z roku 1983 zabývající se konsolidovanými účetními závěrkami.

Přesto, že od svého vydání byly uvedené směrnice několikrát novelizovány, jsou zastaralé, neboť od jejich vydání došlo k výraznému rozvoji světových kapitálových trhů.

V důsledku tohoto rozvoje v roce 2000 nastala zásadní koncepční změna. Místo vytváření nových standardů, byly zvoleny za nástroj regulace evropského účetnictví standardy IFRS, systém standardů, který již byl vytvořen a neustále se zdokonaloval (Dvořáková, 2014).

3.2 Česká právní úprava leasingu

Základními právními normami v České republice upravujícími leasing je zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník a zákon č. 513/1996 Sb., obchodní zákoník v platném znění.

V občanském zákoníku v § 659 - § 662, která je upravena smlouvou o výpůjčce. Smlouvou o výpůjčce vzniká výpůjčitelovi nárok na užívání věci po dohodnutou dobu bezplatně užívat. Půjčitel je povinen předat věc k řádnému užívání ve stavu způsobilém. Výpůjčitel je povinen užívat věc řádně a v souladu se smlouvou, je povinen věc chránit před zničením, ztrátou a poškozením (Valouch, 2012).

„Nájemní smlouvu přizpůsobuje §663 - §723 občanského zákoníku. Nájemní smlouva se liší od smlouvy o výpůjčce především v tom, že nájem se sjednává za úplatu. V § 663 - § 684 občanského zákoníku jsou řešeny obecné náležitosti nájemního vztahu, je vymezen pojem nájem a definováno ustanovení, aby ji dočasně užíval nebo z ní bral i užitky. Pronajímatel je povinen přenechat pronajatou věc nájemci ve stavu způsobilém smluvenému užívání nebo, nebyl-li způsob užívání smluven, užívání obvyklému, a v tomto stavu ji svým nákladem udržovat. Nájemce je oprávněn užívat věc způsobem stanoveným ve smlouvě, nebylo-li dohodnuto jinak. Pronajímatel je oprávněn požadovat přístup k věci za účelem kontroly, zda nájemce užívá věc řádným způsobem. Nájemce je oprávněn dát věc do podnájmu, není-li ve smlouvě stanoveno jinak. Nájemce je povinen platit nájemné podle smlouvy. Nájem skončí uplynutím doby, na kterou byl sjednán, nedohodne-li se nájemce s pronajímatelem jinak.

V § 685 - § 716 občanského zákoníku jsou upravena zvláštní ustanovení o nájmu bytu, nájem obytných místností v zařízeních určených k trvalému bydlení je upraven v § 717 - § 718 občanského zákoníku, § 719 se týká podnájmu bytu a v § 721 - § 723 jsou upravena zvláštní ustanovení o podnikatelském nájmu věcí movitých“ (Valouch, 2012, str. 12).

3.3 Charakteristika leasingu

Leasing je slovo převzaté z anglického slova „lease“, což v českém překladu znamená pronájem neboli smlouvu o nájmu. Leasing je tedy pronájem hmotných a nehmotných věcí a práv. Je to smluvní dohoda zavazující nájemce platit za předmět užívání po určitou dobu

za určitých podmínek daných smlouvou. Na konci leasingu může předmět nájmu zůstat ve vlastnictví pronajímatele nebo přejít do vlastnictví nájemce. Je to forma podnikání, jejíž podstatou je pronájem výrobků a výrobních prostředků na určité období na základě úhrady leasingových poplatků formou splátek. Leasing může poskytovat buď banka, nebo dceřiné leasingové společnosti bank, nebo soukromé firmy (Valouch, 2012).

3.4 Druhy leasingu

Leasingy mají mnoho rozdělení. Dělit se mohou třeba podle typu leasingového nájemce. Může se jednat o podnikatelský leasing, komunální leasing a spotřebitelský leasing (viz kapitola 3.2.4). Dále se mohou dělit podle zůstatkové hodnoty na konci pronájmu. Zde se jedná o leasing s plnou amortizací a leasing se zůstatkovou hodnotou. Nejčastější dělení je podle majetkoprávních vztahů, kde se leasingy dělí na tři typy, finanční operativní a zpětný (Aktuálně, ©2006).

3.4.1 Finanční leasing

Finančním leasingem se rozumí pronájem, po jehož skončení doby pronájmu je možné nebo povinné odkoupit najatou věc nájemcem. V českých daňových předpisech se můžete setkat s pojmem finanční pronájem s následnou koupí najaté věci (zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů). Tento druh nájmu je zpravidla dlouhodobější než pronájem operativní a doba pronájmu se obvykle kryje s dobou ekonomické životnosti pronajímaného majetku (Valouch, 2012).

Po celou dobu pronájmu starosti o pronajatou věc, jako údržba, pojištění, jdou za nájemcem. Po skončení nájemné smlouvy a uhrazení poslední splátky má nájemce právo předmět nájmu odkoupit. Cena takového předmětu má zpravidla jen symbolickou cenu, většinou v rámci sta korun (Peníze, ©2000-2009).

Převzetí předmětu leasingu do užívání. Dnem převzetí předmětu leasingu do užívání začíná vlastní pronájem a obvykle se podepisuje převímací protokol, který je důležitý pro zachycení účetního případu a pro daňový režim leasingové operace. Pro finanční leasing je doba zahájení definována jako doba, kdy byl předmět leasingu přenechán nájemci v souladu se smlouvou ve stavu způsobilém obvyklému užívání. Od tohoto data se počítají lhůty stanovené zákonem o daních z příjmů a časově se rozlišují náklady

související s leasingem. Pokud je však předmět leasingu předán ještě před podpisem smlouvy, považuje se zahájení leasingu až ode dne podepsání smlouvy (Ryneš, 2008).

3.4.2 Operativní leasing

Operativní leasing je nájemní smlouva mezi pronajímatelem (leasingovou společností) a nájemcem. Po skončení operativního leasingu zůstává předmět nájmu ve vlastnictví leasingové společnosti. Operativní leasing bývá obvykle krátkodobější než leasing finanční. Doba nájmu není ohraničena, ale je kratší, než doba životnosti předmětu nájmu a kratší než doba odpisování předmětu. Minimální doba pronájmu bývá zpravidla jeden rok.

Splátky nájmu zahrnují veškeré náklady na provoz najímaného předmětu. Obsahují amortizaci (opotřebení majetku), pojištění, administrativní náklady a servisní náklady.

Výhody operativního leasingu:

- všechna rizika spojená s vlastnictvím předmětu na sebe bere pronajímátel
- všechna rizika spojená s provozováním předmětu na sebe bere pronajímátel
- všechna rizika, která jsou spojena s poškozením, zničením nebo ztrátou předmětu přebírá pronajímátel (leasing-cz, ©2017)

3.4.3 Zpětný leasing

Zpětný leasing se na trhu nabízí z důvodu nedostatku finančních prostředků nájemců. Jedná se o prodej předmětu leasingu. Leasingová společnost předmět odkoupí a poskytne finanční prostředky za koupi. Odkupem věci se leasingová společnost stává pronajímatelem a tento předmět pak zpětně pronajímá nájemci. Nájemce řádně platí splátky a na konci leasingové smlouvy si nájemce za zůstatkovou nebo smluvní cenu odkoupí najímanou věc zpět. Jedná se například o automobily, technologii a výrobní zařízení, stroje a techniku.

Například při vlastnictví auta, je možnost ho prodat leasingové společnosti. Ta z něj poskytne finanční prostředky a auto na základě leasingové smlouvy zpětně pronajme původnímu majiteli (Aktuálně, ©2006).

3.4.4 Další druhy leasingu

Dalšími druhy leasingu méně známými jsou komunální leasing, podnikatelský leasing a spotřebitelský leasing.

Komunální leasing

U komunálního leasingu může být leasingovým nájemcem jen nevýdělečná organizace, ne soukromá osoba nebo podnikatelský subjekt. Komunální leasing je způsob financování pro komunální sféru, veřejný sektor, obce a města České republiky. Komunální leasing je možné využít na pořízení například: *čistírny odpadních vod, stroje pro čištění a údržbu komunikací, počítačové vybavení pro úřad, spalovny odpadů, pro odvoz komunálního odpadu* (Aktuálně, ©2006).

Podnikatelský leasing

U podnikatelského leasingu je leasingovým nájemcem státní podnik nebo podnikatelský subjekt. Leasingový nájemce musí leasingové společnosti dodat podnikatelský záměr, vývoj a stav ekonomické situace firmy, marketingovou rozvahu, poslední daňové přiznání, informace o reklamním plánu a další údaje, které by prokazovaly kvalitu podnikatele (PUZL, 1995).

Spotřebitelský leasing

Spotřebitelský leasing je určen pro soukromé osoby, kde předmět leasingu je pro soukromé a spotřebitelské účely. Předmětem tohoto typu leasingu jsou movité a nemovité věci i nehmotná práva. Potřebné doklady pro schválení leasingové operace, je potřeba: potvrzení o skutečné výši příjmů a to minimálně v takové, aby byla zajištěna návratnost investice leasingové společnosti. Není sice možné využívat leasingových výhod, ale splátkového režimu pořízení investice a doplňkových služeb k leasingu (PUZL, 1995).

3.4.5 Leasingová smlouva

V českém právním řádu pojem leasingová smlouva není doslovně definován. Při uzavírání leasingových smluv se postupuje částečně podle výše zmíněných předpisů za využití § 273 Obchodního zákoníku.

Leasingová smlouva by obecně měla mít alespoň tyto náležitosti:

1. Identifikaci smluvních stran (pronajímatele a nájemce) tj. jméno a příjmení, adresu bydliště, tedy sídla, IČ, případně DIČ.
2. Předmět smlouvy – identifikaci pronajímaného předmětu, pokud je to možné tak co nejpřesnější (výrobní číslo, číslo karoserie atd.)
3. Datum uzavření smlouvy.
4. Dobu trvání leasingového vztahu, eventuálně datum ukončení smlouvy.
5. Datum účinnosti smlouvy, je-li odlišné od data uzavření smlouvy. Datum předání předmětu ve stavu obvyklém k užívání, od tohoto data dochází k účtování o nákladech a výnosech týkajících se leasingového vztahu.
6. Cena pronajatého předmětu
7. Obecné stanovení podmínek a povinností nájemce a pronajímatele. Odborné užívání předmětu. Stanovení odpovědnosti za škody na pronajaté věci, povinnost oznámení škody pronajímateli nájemcem, včetně stanovení termínu pro tento úkon, ustanovení zda může majetek dále pronajímat.
8. Ustanovení o pojištění předmětu. (kdo je povinen předmět pojistit a kdo bude pojistné platit.)
9. Ustanovení povinnosti provádět opravy na pronajatém předmětu.
10. Údaj o případných sankcích vyplývajících z nesplnění podmínek smlouvy nájemcem nebo pronajímatelem. Například neuhrazení nájmu atd.
11. Údaj o ručení či garanci
12. Ustanovení o případném předčasném ukončení smlouvy a podmínkách, za kterých to lze provést.
13. Ustanovení o přechodu vlastnictví pronajatého majetku z pronajímatele na nájemce (finanční leasing)
14. Závěrečná ustanovení. (změna smlouvy v době trvání leasingu.)
15. Podpisy obou smluvních stran, eventuálně jejich razítka.

16. Seznam příloh. Například splátkový kalendář, aj. (Valouch, 2012).

3.5 Mezinárodní standardy IFRS

V této podkapitole je vysvětlen a popsán vývoj instituce, která vydává Mezinárodní standardy účetního výkaznictví. Její koncepční rámec a struktura.

3.5.1 Shrnutí vývoje

Mezinárodní účetní standardy začaly vznikat v druhé polovině dvacátého století. Výbor pro tvorbu mezinárodních účetních standardů (IASB) byl založen v roce 1973, jako nezávislá, soukromá profesní organizace na základě dohody profesních účetních institucí z Austrálie, Kanady, Francie, Německa, Japonska, Mexika, Nizozemska, Velké Británie, Irsko a USA. O deset let později se členy IASB staly všechny profesní organizace sdružené v Mezinárodní federaci účetních (IFAC).

Činnost výboru byla řízena radou skládající se z 13 zástupců zemí jmenovaných Radou IFAC (International Federation of Accountants). Standardy vydávané IASB byly (a nadále jsou) označovány zkratkou IAS – International Accounting Standards.

V roce 1995 byl vytvořen poradní sbor (SAC – Standing Advisory Committee) složený z odborníků účetní profese. Jehož činností bylo starat se o strategie a plány, připravovat roční zprávu o činnosti Rady, a další úkoly. V roce 1997 vytvořila Rada stálý interpretační výbor (SIC – Standing Interpretations Committee). Úkolem SIC bylo posuzovat sporné účetní problémy, a vytvářet k těmto problémům řešení.

V roce 2001 začala pracovat Rada IASB. Rada je plně odpovědná za tvorbu celosvětově platných standardů účetního výkaznictví. Nové standardy už nejsou označovány jako IAS, ale jako IFRS (International Financial Reporting Standards). Standardy vytvořené před zahájením činnosti této Rady (IASB) zůstávají v platnosti a jsou nadále označovány jako IAS. Termín IFRS je též celkový pojem, který zahrnuje jak jednotlivé standardy IAS, IFRS, tak i výbor SIC a IFRIC (Dvořáková, 2014).

3.5.2 Struktura IFRS

První částí Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (dále jen IFRS) je Koncepční rámec. V dalších částech IFRS jsou jednotlivé standardy IAS a IFRS, interpretace SIC a IFRIS, slovník vybraných výrazů a nakonec rejstřík (Dvořáková, 2017).

Koncepční rámec

Z koncepčního rámce vycházejí všechny mezinárodní účetní standardy (IAS, IFRS), proto je jeho pochopení nezbytné pro pochopení všech standardů. Koncepční rámec není účetním standardem, proto žádné jeho ustanovení nenahrazuje ani neruší ani jeden standard. Představuje pouze ucelený teoretický základ a obsahuje souhrn platných 23 principů a předpokladů, které poskytují základ pro tvorbu standardů (Jílek a Svobodová, 2008).

Základní struktura koncepčního rámce:

- účel a působnost
- uživatelé účetní závěrky a informační potřeby
- finanční pozice, výkonnost a změny ve finanční pozici
- základní předpoklady pro zpracování účetní závěrky
- kvalitativní charakteristiky účetní závěrky
- vykazování a oceňování základních prvků účetní závěrky
- pojetí vlastního kapitálu a jeho uchování

(Bohušová, 2012)

3.6 Leasing dle mezinárodních standardů IFRS

Na začátku roku 2016 byl vydán nový standard IFRS 16 leasingy, který nahradil dosavadní standard IAS 17 leasingy. V platnost vstoupil 1. 9. 2019. V této kapitole budou uvedena teoretická východiska obou standardů (Krupová, 2017).

U smlouvy záleží na jejím obsahu, nikoliv na její formě. O leasingovou smlouvu se jedná v případě, že obsahuje převod práva ovládat aktivum po vymezenou dobu a za úplatu. Ve smlouvě musí být uvedeno aktivum, právo nájemce jej užívat a brát z něj případný užitek. Pronajímatel nemá nárok během užívání pozměnit instrukce či příkazy, nájemce sám navrhne způsob užívání aktiva (Krupová, 2017).

Nejdříve bude vysvětleno, jak se účtovalo podle IAS 17 a pak jak je to nově v IFRS 16

3.6.1 IAS 17

Cílem standardu je odlišení finančního leasingu od operativního leasingu a stanovení postupů účetního zachycení a vykázání obou druhů nájmu. V IAS 17 jsou pravidla

pro klasifikaci leasingů na finanční a operativní, jejich účetní zachycení a požadavky na zveřejňované údaje v této oblasti. Předmětem úpravy standardu jsou leasingové smlouvy, jejichž podstatou je převod práva používat předmět nájmu na nájemce, po smluvenou dobu za jednorázovou platbu nebo řadu plateb po smluvené období. V leasingové smlouvě musí být uveden převod práva k používání aktiva. Pokud se ve smlouvě o převodu práva nejedná, nejedná se o leasingovou službu a standard IAS 17 se na ni nevztahuje (Dvořáková, 2014).

Rozlišení, jestli se jedná o finanční nebo operativní leasing je velmi zásadní. Pro určení, zda se jedná o operativní nebo finanční leasing není tak důležitá forma smlouvy jako její obsah. Podle obsahu smlouvy se určí, o který pronájem se jedná, tedy jestli

Skutečnosti naznačující finanční leasing:

- Převod vlastnictví aktiva na nájemce.
- Právo nájemce odkoupit aktivum za cenu nižší, než je fair smlouva obsahuje podmínky definice finančního leasingu. Ne vždy je snadné rozeznat, o jaký leasing se jedná. Standard uvádí jisté skutečnosti, které nastiňují možnost, že se jedná o finanční leasing (PKF International Ltd, 2017).value k datu možného odkupu.
- Doba leasingu je uzavřena na podstatnou dobu použitelnosti aktiva.
- Na počátku leasingu je současná hodnota minimálních leasingových plateb rovna nebo větší než fair value pronajatého aktiva.
- Pronajaté aktiva jsou tak zvláštní povahy, že bez větších úprav jsou pro jiného zájemce nepoužitelná
- Právo nájemce zrušit leasing s vědomím, že ponese pronajímatelovy ztráty.
- Zisky i ztráty z fair value u zbytkové hodnoty připadají nájemci.
- Nájemce je schopen pokračovat v leasingu v dalším období za cenu nájmu, která je podstatně nižší, než je tržní nájemné.

I když smlouva splňuje výše uvedené skutečnosti, nemusí se jednat o finanční leasing, pokud není splněna definice finančního leasingu, tedy zda došlo k převedení většiny užitků a rizik spojených s aktivem na nájemce (Dvořáková, 2017).

Finanční leasing

Finanční leasing vzniká na základě smlouvy, která přenáší všechny užitky i rizika spojené s užíváním aktiva na nájemce. Pro určení leasingu jako finančního leasingu není rozhodující, zda dojde po skončení nájmu k převedení vlastnického práva.

Přenesení rizik spojených s užíváním předmětu nájmu, je spojeno s neschopností nájemce vypovědět leasingovou smlouvu, aniž by nenesl ztráty a rizika tím způsobené. V tomto případě je nutné vykázat dlouhodobý závazek z leasingu společně s používaným aktivem v rozvaze, jinak by došlo ke zkreslení účetních informací. Nebylo by tak učiněno byl by v rozvahových pasivech vykázán mnohdy významný závazek a v aktivech by nebyly vykázány všechny budoucí užitky, které bude v budoucnu účetní jednotka k dispozici.

Pomocí finančního leasingu se vytvoří vztah mezi nájemcem a pronajímatel obdobný půjčce či dlouhodobému úvěru. Po dobu nájmu je poskytovateli tato „půjčka“ splácena. Nájem je ukončen buď splacením celého nájmu, nebo je nesplacená část „půjčky“ na konci nájmu pronajímateli navrácena v nepeněžní podobě, vrácením opotřebovaného aktiva. V případě, kdy je zaručená zůstatková hodnota (zaručená zbytková hodnota aktiva určuje minimální hodnotu, která musí být pronajímateli vrácena), je navráceno aktivum s případným peněžním doplatkem ve výši rozdílu reálné hodnoty navráceného aktiva a výši zaručené zůstatkové hodnoty (Dvořáková, 2017).

Finanční leasing u pronajímatele

Pro pronajímatele je poskytnutí nepeněžního aktiva formou finančního leasingu obdobné jako poskytnutí úvěru. Je nutné oddělit hodnotu pohledávky a finanční výnosy, tedy úroky z ní plynoucí.

Vstupní ocenění pohledávky plynoucí z finančního leasingu

Rozdílem hrubých a čistých investic do leasingu, získáme celkový výnos z finančního leasingu.

Hrubá investice do leasingu obsahuje minimální leasingové platby a částku nezaručené zbytkové hodnoty. Je to celkový příjem, který pronajímatel z nájmu získá.

Čistá investice do leasingu je hrubá investice do leasingu diskontovaná implicitní úrokovou mírou leasingu. Celkový úrokový výnos, který vznikne za dobu pronájmu je rozdíl hrubé a čisté investice.

Zjištění implicitní míry

U úrokové implicitní míry platí, že současná hodnota minimálních leasingových plateb se rovná fair value pronajímaného aktiva. Celkový úrokový výnos je rozdíl mezi součtem splátek, které nájemce uhradí za pronajaté aktivum a fair value aktiva.

Pohledávka z finančního leasingu je oceněna ve výši fair value aktiva, které bylo poskytnuto k používání nájemci. V případě leasingové společnosti je tato hodnota ještě zvyšována o počáteční náklady na uzavření smlouvy pronajímatelem. Pro zjištění implicitní úrokové míry je třeba určit tyto hodnoty:

- minimální leasingové platby
- nezaručenou zbytkovou hodnotou
- fair value aktiva poskytovaného k nájmu
- počáteční přímé náklady spojené se sjednáním leasingové smlouvy
- dobu leasingu

(Dvořáková, 2017)

Minimální leasingové platby

Do minimální leasingové platby je nutné zahrnout všechny jisté platby, které nájemce zaplatí za najaté aktivum. Jsou to platby, které jsou na nájemci během doby leasingu požadovány. Jsou to platby, které nájemce musí uhradit buďto v pravidelných zálohách nebo splátkách. Včetně kupní ceny aktiva, je-li sjednáno její zaplacení. Je-li kupní cena ekonomicky výhodná je dost možné, že dojde k odkupu. Do minimálních leasingových plateb patří i zaručená zbytková hodnota aktiva. Nepatří do nich platby, které nájemce hradí pronajímateli za služby, jako například opravy. Nepatří do nich ani podmíněné nájemné (podmíněné nájemné je část leasingových plateb, která je určena variabilně, třeba procentem z dosaženého užitku aktiva (Dvořáková, 2017).

Nezaručená zbytková hodnota

S nezaručenou zbytkovou hodnotou je možné kalkulovat pouze, je-li po skončení smlouvy aktivum vráceno zpět pronajímateli. Tato hodnota není započítávána do minimálních leasingových plateb. Když jde o nezaručenou zbytkovou hodnotu, není nájemce povinný platby po vrácení aktiva. Ze strany pronajímatele je povinnost nezaručenou zbytkovou hodnotu přičíst, je to jeho příjem, i když nepeněžní (Dvořáková, 2017).

Fair value aktiva poskytovaného k nájmu

Fair value je cenou aktiva ke dni platnosti (dnem platnosti se rozumí den kdy buď dojde ke sjednání leasingu, nebo den kdy jsou strany povinny naplnit základní ustanovení smlouvy) leasingové smlouvy. Jestliže mezi dnem nákupu aktiva pronajímatelem a dnem platnosti neuběhne delší doba, pak by se fair value a pořizovací cena aktiva neměly příliš lišit. Ocenění ve fair value bylo z důvodu, aby nedocházelo k manipulaci s oceněním aktiva leasingovou společností, a tak i s výší implicitní úrokové míry (Dvořáková, 2017).

Počáteční přímé náklady spojené se sjednáním leasingové smlouvy

Náklady spojené s uzavřením leasingové smlouvy mohou zvyšovat výpočet implicitní úrokové míry z fair value aktiva jen v případě, že pronajímatelem je leasingová společnost. V případě, že leasing poskytuje výrobce či prodejce, jsou tyto náklady zachyceny jako náklady běžného období a nejsou k výpočtu přičítány (Dvořáková, 2017).

Doba leasingu

Je pevná, nezrušitelná doba leasingu, na kterou má nájemce dohodnutý pronájem aktiva spolu s ostatními lhůtami, při kterých má nájemce právo pokračovat v leasingu. Přičemž je skoro jisté že takového práva využije (Mackenzie, 2014).

Zachycení změn hodnoty pohledávek z leasingu

Hodnota pohledávky se snižuje o přijaté splátky a zvyšuje o časově příslušný úrok. Celkové platby od nájemce se dělí na:

- podmíněné nájemné
- platby za poskytnuté služby
- DPH nebo jinou podobnou daň u plátce
- minimální leasingové splátky

Snížit dlouhodobě pohledávku lze pouze splátkou nájemného. Tuto splátku je ještě nutno rozdělit na úhradu úroku a na úhradu úmoru pohledávky. Podmíněné nájemné a platby za služby budou věcně i časově souviset s vynaloženými náklady a budou zaúčtovány do výnosů. Daňové závazky budou zachyceny v závazcích vůči příslušnému finančnímu úřadu (Dvořáková, 2017).

Finanční leasing u nájemce

Účetní zachycení leasingu u nájemce je zrcadlový postupem pronajímatele.

Vstupní ocenění aktiva a závazku

V den platnosti smlouvy je aktivum i závazek oceněn ve fair value v případě, že je nižší než současná hodnota minimálních leasingových plateb najatého majetku.

Pro určení současné hodnoty minimálních leasingových plateb je třeba správně určit:

- minimální leasingové platby
- dobu leasingu
- úrokovou míru (Dvořáková, 2017).

Minimální leasingové platby

Určují se stejně jako u pronajímatele, až na nezaručenou zbytkovou hodnotu. U nájemce se o ni nezvyšují.

Doba leasingu se určuje identicky jako u pronajímatele.

Určení úrokové míry

Nejlépe je využít implicitní úrokovou míru leasingu, tedy úrokovou míru, kterou požaduje leasingová společnost za financování. Když nájemce nemá od pronajímatele informace pro výpočet implicitní úrokové míry, je třeba použít tzv. přírůstkovou výpůjční úrokovou míru, kterou by nájemce zaplatil za obdobný leasing, nebo kdyby si prostředky půjčil v bance.

Ocenění aktiva vychází z ocenění závazku a je navýšeno o vedlejší náklady spojené s uzavřením leasingové smlouvy a o další přímé náklady, které byly použity na uvedení aktiva k používání (Dvořáková, 2017)

Následné ocenění aktiva a závazku z leasingu

Platby prováděné nájemcem jsou stejně jako u pronajímatele rozděleny na:

- minimální leasingové splátky
- podmíněné nájemné
- platby za poskytnuté služby

- DPH

Minimální leasingové splátky budou účtovány jako snížení dlouhodobého závazku z leasingu a úhrada úroků. Tyto splátky se rozdělí na úhradu časově příslušného úroku a na úmor dlouhodobého závazku. Úrok se stanovuje podle úrokové míry, která se použije u výpočtu minimálních leasingových splátek. Jestliže je závazek oceněn ve výši fair value, aktiva, pak se úroková míra musí vypočítat. Úrok v jednotlivých obdobích se vypočítá jako násobek úrokové míry a aktuální výše nesplaceného závazku v daném období.

Služby se zaúčtují do nákladů. DPH se zaznamená jako pohledávka vůči finančnímu úřadu (Dvořáková, 2017).

Odpisování najatého aktiva

Najaté aktivum se odpisuje úplně stejně jako ostatní jiná aktiva, které firma používá. Výše odpisů se určuje stejně jak u aktiv najatých, tak u těch, které účetní jednotka vlastní. Tedy odpisování se řídí pravidly, která jsou uvedena v IAS 16 – Pozemky, Budovy a Zařízení nebo IAS 38 – Nehmotná aktiva. Pomocí těchto standardů se určí doba, po kterou se dané aktivum bude odpisovat. Pokud je doba použitelnosti delší než doba nájmu a po jeho skončení dojde k převodu vlastnictví z pronajímatele na nájemce, bude aktivum nájemce dál odpisovat. V případě, že není zaručen převod práva na nájemce, musí nájemce dané aktivum odepsat během doby leasingu (Bohušová, 2012).

Operativní leasing

U operativního leasingu se na rozdíl od finančního nepřenášejí veškerá rizika a užitky vyplývající z vlastnictví aktiva. Aktivum po skončení nájmu zůstává ve vlastnictví pronajímatele. Jde o poskytování služby a podle toho se i účtuje.

Operativní leasing u pronajímatele

U operativního leasingu se aktivum eviduje po celou dobu leasingové smlouvy u pronajímatele. Odepisuje se stejně jako ostatní aktiva podle IAS 16 – Pozemky, Budovy a Zařízení nebo podle IAS 38 – Nehmotná aktiva. V případě pronájmu nemovitostí je třeba splňovat požadavky standardu IAS 40 – Investice do nemovitostí, pokud se jedná o pronájem biologických aktiv, je třeba splňovat požadavky standardu IAS 41 – Zemědělství (Dvořáková, 2017).

Časové rozlišení výnosů

Výnos z pronájmu se zachycuje u pronajímatele rovnoměrně po celou dobu nájmu, i když nájemce neplatí rovnoměrně. Když jsou platby nerovnoměrné, je nutné využít časového rozlišení příjmů. Pokud je pronajímatel schopen využít jinou a lepší metodu na zachycení výnosů z nájmu do výsledku hospodaření, může tuto metodu využívat (Mackenzie, 2014).

Časové rozlišení nákladů

Náklady hrazené pronajímatelem v souvislosti s pronajímaným aktivem lze dělit na tři skupiny:

- výchozí přímé náklady vynaložené na počátku pronájmu
- náklady vynaložené v souvislosti s poskytovanými službami či úlevami pro nájemce s cílem motivace k uzavření smlouvy
- náklady opakovaně vynaložené na pronajaté aktivum v průběhu nájmu

Výchozí přímé náklady vynaložené na počátku nájmu je třeba časově rozlišit. Zvýší cenu aktiva a budou vynakládány do nákladu lineárně nebo podle metody, kterou pronajímatel použil při zachycení výnosu z nájmu do výsledku hospodaření.

Náklady vynaložené na uzavření nájemní smlouvy jsou časově rozlišeny a snižují výnosy po celou dobu nájmu.

Náklady vynaložené na pronajaté aktivum v průběhu nájmu se účtují do nákladů v období, ve kterém vznikly (Dvořáková, 2017).

Operativní leasing u nájemce

Případ účetního zachycení operativního leasingu u nájemce odpovídá účetnímu zachycení u pronajímatele, tedy že nájemce aktivum používá, ale nevykazuje jej ve svých aktivech. Nájemce bude vykazovat pouze náklady na platby nájmu. Nájemné se v nákladech eviduje rovnoměrně po celou dobu leasingu, pokud nájemce nenavrhne lepší systém rozvržení.

Jestliže pronajímatel poskytl nájemci nějaké výhody, aby jej pobídl k uzavření smlouvy, pak budou tyto výhody časově rozlišeny a budou náklady snižovat lineárně po celou dobu nájmu (Dvořáková, 2017).

3.6.2 IFRS 16

Standard IFRS 16 Leasingy vešel v platnost 1. 9. 2019. Změny oproti standardu IAS 17 se dotkly zejména strany nájemců.

Leasing ze strany nájemce se nedělí na operativní a finanční, jak tomu bylo ve standardu IAS 17. Z pohledu pronajímatele se nic nemění a je převzatý ze standardu IAS 17. Tedy se dál člení na finanční a operativní (Krupová, 2017).

Leasing u nájemce

Nejdříve se musí určit, zdali se jedná vůbec o leasing, aby o něm mohlo být účtováno. Pokud se o leasing nejedná, účtuje se o situaci jako o službě podle IFRS 15 Výnosy ze smluv se zákazníky (Krupová, 2017).

Výjimky ze standardu

Výjimky ze standardu se týkají krátkodobého leasingu a aktiv nízké hodnoty.

Za krátkodobý leasing se považuje leasing uzavřený na dobu 12 měsíců nebo dobu menší. Aktivum nízké hodnoty nemá finanční omezení přesně stanovené. Aktivum nízké hodnoty se neposuzuje jako celek. Nájemce posoudí, jestli jednotlivá aktiva leasingu by jako nová měla nízkou hodnotu. To poté platí pro celou třídu aktiv. Za nízké aktivum smí být považován pouze tehdy, pokud jej lze používat samostatně a pokud není přílišně závislý na ostatních aktivech. Například osobní počítače, tablety, telefony

V případě splnění uvedených podmínek se může nájemce rozhodnout, jestli o nich bude účtovat jako o leasingu, nebo ne. Jestliže se rozhodne neuvažovat o nich, jako o leasingu zaúčtuje je do nákladů lineárně. (Krupová, 2017).

Podle standardu IFRS 16 se leasing musí vykazovat v rozvaze nájemce, kromě krátkodobých leasingů a aktiv s nízkou hodnotou. Veškeré leasingy se zahrnují do rozvahy nájemce jako právo k užívání aktiva na straně aktiv a jako závazek platit leasingové platby na straně pasiv (Krupová, 2017).

Prvotní vykázání leasingu

Nejdříve se určí, jestli smlouva obsahuje leasing. Poté se nájemce musí rozhodnout, zdali chce využít výjimku ze standardu týkající se krátkodobých leasingů a aktiv s nízkou hodnotou. Dále se ocení právo užívání aktiva a závazek z leasingu. Nakonec sestaví uumořovací tabulky pro závazek z leasingu (Krupová, 2017).

Ocenění závazku z leasingu

Nájemce ocení závazek ve výši současné hodnoty budoucích leasingových plateb, které nebyly, ke dni započetí leasingu uhrazeny. Leasingové platby se násobí implicitní úrokovou mírou, pokud nájemce nezná její hodnotu, tak použije přírůstkovou úrokovou míru. Přírůstková i implicitní míra se v IFRS 16 a v IAS 17 nijak neliší, jsou definovány stejně. Leasingové platby obsahují:

- fixní platby
- variabilní platby
- odhadnutou platbu zaručené zbytkové hodnoty
- platbu za nákup aktiva, v případě jisté pravděpodobnosti odkupu aktiva po skončení leasingu
- platbu penále za realizace opce na ukončení leasingu, jeli pravděpodobné, že k ní dojde (Krupová, 2017)

Ocenění práva k užívání aktiva

Práva k užívání aktiva se ocení pořizovací cenou. Do pořizovací ceny patří současná hodnota leasingu snižená o výhody slíbená pronajímatelem a zvýšená o počáteční přímé náklady leasingu uhrazené nájemcem. Do počátečních přímých nákladů patří například náklady na sjednání smlouvy o leasingu. Dále se hodnota práva k užívání aktiva zvyšuje o pořizovací náklady, které nájemce vynaložil, aby vznikl užitek z pronajatého aktiva. Mezi tyto náklady patří třeba montáž (Dvořáková, 2017).

Následné ocenění práva k užívání aktiva

K následnému ocenění práva k užívání aktiva se využívá model pořizovací ceny. Pokud je předmětem ocenění investice do nemovitosti použije se standard IAS 40 – Investice do nemovitostí. Jestliže jde o leasing, který se vztahuje k pozemkům, bude použit standard

IAS 16 – Pozemky, budovy a zařízení. V případě, že nájemce ocení právo k užívání modelem pořizovací ceny, ocení toto právo v pořizovací ceně snížené o oprávky a ztráty ze snížení hodnoty upravené o změny v ocenění závazku z leasingu (Krupová, 2017)

Následné ocenění závazku z leasingu

Závazek z leasingu se ocení v účetní hodnotě snížené o leasingové platby, které byly již provedené a zvýšené o časově příslušný nevyplacený úrok, vypočtený na základě implicitní úrokové míry. Může se stát, že dojde ke změně účetní hodnoty závazku leasingu v důsledku modifikace leasingu, přehodnocení leasingu nebo revize leasingových plateb. Když se zmenší účetní hodnota leasingu, účtuje se proti právu k užívání aktiva až do jeho vynulování, zbylá část se potom vykáže ve výsledku. Při přepočítávání závazku z leasingu se někdy používá nová úroková sazba, někdy se používá ta původní. Závazek z leasingu se přeceňuje přepočítáním revidovaných leasingových plateb revidovanou úrokovou sazbou jestliže: došlo ke změně v době leasingu nebo při posuzování kupní opce na aktivum (Krupová, 2017).

Leasing u pronajímatele

Leasing u pronajímatele byl prakticky beze změny převzat z IAS 17, viz kapitola 3.6.1.

4 Vlastní práce

V rámci vlastní práce bude provedena analýza leasingu dle českých právních předpisů a následně dle nového mezinárodního standardu IFRS 16 na modelovém příkladu, budou zjištěny a porovnány rozdílnosti v účetním vykazování dle zmíněných právních předpisů a jejich dopady do finančních výkazů. V modelových schématech jsou uvedeny postupy účtování leasingů z pohledu nájemce i pronajímatele. Ve vlastní práci bude uvedeno jedno zadání příkladu, pro které budou následně sestaveny všechny postupy a výpočty. Názorné účtování bude provedeno jen ze strany nájemce.

Zadání modelového příkladu:

Situace 1: Účetní jednotka pořídí stroj od leasingové společnosti v hodnotě 600 000 Kč. Doba odpisování je 5 let, tedy 60 měsíců. Měsíční splátka činí 8 000 Kč. Marže leasingové společnosti je 500 Kč. Po skončení doby leasingu má účetní jednotka možnost odkupu stroje za 2 000 Kč. Nájemce je plátcem DPH.

Situace 2: Doba pronájmu motorového vozidla u operativního leasingu je sjednána na 2 roky, tedy 24 měsíců. Leasingová společnost si za svoji činnost účtuje podstatně vyšší měsíční marži ve výši 1000 Kč. Marže zahrnuje veškeré služby spojené s provozem automobilu. Ve službách bývá zpravidla zahrnuto pojištění, opravy, servis a další. Účetní jednotka splácí měsíčně závazek vůči leasingové společnosti ve výši 10 000 Kč. Nájemce je plátcem DPH.

U jednotlivých způsobů evidování leasingu budou uvedeny přesné specifikace a podrobnosti ohledně plateb, finančních nákladů a výpočtů.

4.1 Účtování leasingu dle českých právních předpisů

V této kapitole budou uvedeny postupy účetního vykazování finančního a operativního leasingu dle české právní úpravy na vzorovém schématu z pohledu nájemce i pronajímatele. Dále bude sestaven modelový příklad.

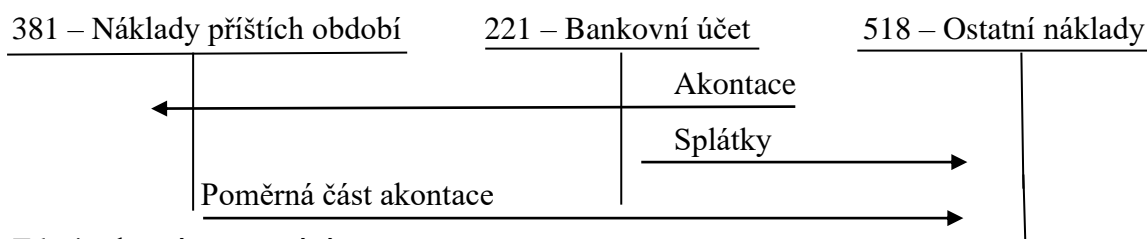
4.1.1 Finanční leasing

Nájemce

U nájemce se k časovému rozlišení první navýšené splátky (akontace) využívá účet 381 – Náklady příštích období. Leasingovou splátku hradí nájemce každý měsíc, ve svém účetnictví ji zachycuje na nákladový účet 518 – Ostatní služby. Na tyto účty se zaúčtuje příslušná část akontace po uplynulém roce užívání aktiva s příslušnými měsíčními splátkami. V případě odkupu aktiva po skončení pronájmu za symbolickou hodnotu, nájemce zahrne tuto částku do nákladů. Následné analytické členění účtů záleží na samotném nájemci.

Ve schématu číslo jedna je znázorněno, jakým principem nájemce účtuje o závazku

Schéma 1 – Finanční leasing nájemce



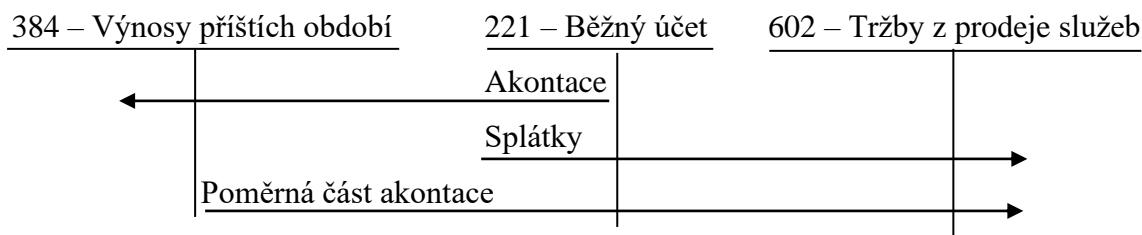
Zdroj: vlastní zpracování

Pronajímatele

U pronajímatele se použije k evidenci akontace za příslušné období účet 384 - Výnosy příštích období. Přijatou splátku leasingu pronajímatel zaúčtuje na účet 602 - Tržby z prodeje služeb. Stejně se na těchto účtech účtuje o příslušné části akontace za uplynulý rok pronájmu a měsíční splátce. V roli vlastníka provádí pronajímatel odpisy (pokud se nejedná o majetek, který se neodepisuje). Odpisy se evidují na nákladovém účtu Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku. Odpisy se postupně hromadí na účtech Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku, nebo ve skupině Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku. V případě odkupu majetku nájemcem, pronajímatel vyřadí majetek z evidence a obdrží tržbu od odběratele na účet Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku.

Ve schématu číslo dva je znázorněn princip účtování u pronajímatele o poskytnuté službě

Schéma 2 – Finanční leasing u pronajímatele



Zdroj: Vlastní zpracování

Příklad na finanční leasing dle ČPÚ

Zadání je z první situace viz strana 30. Stroj bude splácet v měsíčních splátkách dle splátkové kalendáře, který leasingová společnost poskytne.

Tabulka Č. 1. - Splátkový kalendář finančního leasingu

Datum	Vstupní cena bez DPH (Kč)	DPH 21% (Kč)	Marže leasingové společnosti (Kč)	DPH z marže 21% (Kč)	Celkem (Kč)
1.6.2018	120 000	25 200			145 200
1.6.2018	8 000	1 680	500	105	10 285
1.7.2018	8 000	1 680	500	105	10 285
1.8.2018	8 000	1 680	500	105	10 285
...
1.5.2023	8 000	1 680	500	105	10 285
Celkem	600 000	126 000	30 000	6 300	762 300

Zdroj: Vlastní zpracování

Sazba DPH je 21%, vypočítává se u vstupní ceny jak akontace, tak z jednotlivých měsíčních splátek a z marže leasingové společnosti: $120\,000 * 21 \div 100 = 25\,200,-$; $8\,000 * 21 \div 100 = 1\,680,-$; $500 * 21 \div 100 = 105,-$

Částka celkem představuje, kolik musí nájemce uhradit k sjednanému datu. Je dána součtem všech částek uvedených v řádku pro daný měsíc: první řádek $120\,000 + 25\,200 = 145\,200,-$ další řádky: $8\,000 + 1\,680 + 500 + 105 = 10\,285,-$

Hodnota leasingu je dána součtem vstupní ceny bez DPH a marže dané leasingové společnosti: $600\,000 + 30\,000 = 630\,000$ Kč.

Měsíční náklad pro účetní jednotku je dán podílem z celkové hodnoty leasingu a počtem měsíců, po které je finanční leasing smlouven: $630\,000 \div 60 = 10\,500$ Kč.

V tabulce číslo dvě jsou uvedeny daňové náklady, které vykazuje nájemce.

Tabulka Č. 2 – Daňové náklady finančního leasingu

Rok	Počet měsíců nájmu	Daňové náklady (Kč)
2018	7	70 000
2019	12	120 000
2020	12	120 000
2021	12	120 000
2022	12	120 000
2023	5	50 000
Celkem	60	600 000

Zdroj: vlastní zpracování dle českých právních předpisů ČR

Celkový daňový náklad = měsíční daňový náklad * počet měsíců nájmu.

V tabulce číslo tři je přehled účtování finančního leasingu v příslušné výši a na příslušný účet, dle účetní osnovy.

Seznam použitých účtů při účtování:

221 – Běžný účet

321 – Dodavatelé

343 – DPH

381 – Náklady příštích období

501 – Spotřeba materiálu

518 – Ostatní služby

Tabulka Č. 3 – Účtování finančního leasingu u nájemce dle ČR

Text	Částka (v Kč)	Má dátí	Dal
1. Předpis zvýšené splátky	120 000	381	321
DPH	25 200	343	321
2. Předpis 1. měsíční splátky	8 500	518	321
DPH	1 785	343	321
3. Úhrada splátek	155 485	321	221
4. Předpis dalších 6. měsíčních splátek	51 000	518	321
DPH	10 710	343	321
5. Úhrada splátek	61 710	321	221
6. Podíl zvýšené splátky za r. 2018	14 000	518	381
Rok 2019			
7. Předpis všech 12 splátek	102 000	518	321
DPH	21 420	343	321
8. Úhrada splátek	123 420	321	221
9. Podíl zvýšené splátky za r. 2019	24 000	518	381
Rok 2020			
10. Předpis všech 12 splátek	102 000	518	321
DPH	21 420	343	321
11. Úhrada splátek	123 420	321	221

12. Podíl zvýšené splátky za r. 2020	24 000	518	381
Rok 2021			
13. Předpis všech 12 splátek DPH	102 000 21 420	518 343	321 321
14. Úhrada splátek	123 420	321	221
15. Podíl zvýšené splátky za r. 2021	24 000	518	381
Rok 2022			
16. Předpis všech 12 splátek DPH	102 000 21 420	518 343	321 321
17. Úhrada splátek	123 420	321	221
18. Podíl zvýšené splátky za r. 2022	24 000	518	381
Rok 2023			
19. Předpis všech 5 splátek DPH	42 500 8 925	518 343	321 321
20. Úhrada splátek	51 425	321	221
21. Podíl zvýšené splátky za r. 2023	10 000	518	381
22. Odkup automobilu DPH	2 000 420	501 343	321 321
23. Úhrada přijaté faktury z běžného účtu	2 420	321	221

Zdroj: vlastní zpracování

Účetní jednotka bude hradit nájemné každý měsíc, pro zjednodušení je uveden souhrn všech měsíčních splátek za daný rok. To znamená, že účetní jednotka zahrne měsíční splátku do nákladů a následně splátku spolu s DPH ji pronajímateli zaplatí ze svého běžného účtu. U modelového příkladu až na konci každého roku zahrne do nákladů poměrnou část první navýšené splátky.

Po skončení doby nájmu odkoupí nájemce dle smlouvy motorové vozidlo za symbolickou částku 2 000 Kč, kterou zahrne do nákladů na příslušný nákladový účet a zaplatí ji.

4.1.2 Operativní leasing

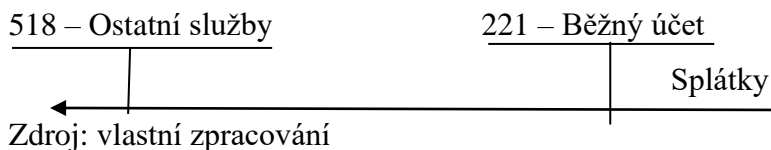
Účtování o operativním leasingu je podstatně jednodušší jak na straně nájemce, tak na straně pronajímatele. Účtují po celou dobu leasingu pouze o měsíčních splátkách.

Nájemce

U nájemce se k evidování leasingové splátky každý měsíc využívá nákladový účet 518 – Ostatní služby.

Ve schématu číslo 3. je znázorněno, jak nájemce účtuje o závazku

Schéma 3 – Operativní leasing u nájemce

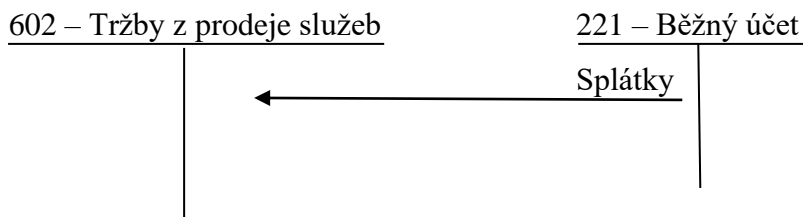


Pronajímatel

U pronajímatele se přijatá splátka leasingu eviduje na účet 602 – Tržby z prodeje služeb. V roli vlastníka pronajímatel odpisuje aktivum (pokud se nejedná o majetek, který se neodpisuje). Odpisy evidujeme na nákladovém účtu Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku. Odpisy se postupně kumulují na účtech ve skupině Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku nebo ve skupině Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku. Případně se účtují na nákladové účty opravy, servis a další.

Ve schématu číslo čtyři je znázorněno, jak pronajímatel účtuje o poskytnutí leasingu.

Schéma 4 – Operativní leasing u pronajímatele



Příklad na operativní leasing dle ČPÚ

Zadání příkladu je na straně 30 situace 2.

Leasingová společnost poskytla nájemci splátkový kalendář. Splátkový kalendář je v tabulce číslo čtyři.

Tabulka Č. 4. – Splátkový kalendář operativní leasingu.

Datum	Vstupní cena bez DPH (Kč)	DPH 21% (Kč)	Marže leasingové společnosti (Kč)	DPH z marže 21% (Kč)	Celkem (Kč)
1.6.2018	25 000	5 250	1 000	210	31 460
1.6.2018	25 000	5 250	1 000	210	31 460
1.7.2018	25 000	5 250	1 000	210	31 460
1.8.2018	25 000	5 250	1 000	210	31 460
...
1.5.2020	25 000	5 250	1 000	210	31 460

Celkem	600 000	126 000	24 000	5 040	755 040
---------------	----------------	----------------	---------------	--------------	----------------

Zdroj: vlastní zpracování

Sazba stanovená pro DPH je 21 %, vypočítává se u vstupní ceny, jednotlivých měsíčních splátek a u marže leasingové společnosti: $25\,000 * 21 \div 100 = 5\,250,-$; $1\,000 * 21 \div 100 = 210,-$

Částka celkem představuje, kolik musí nájemce uhradit k sjednanému datu. Je dána součtem všech částek uvedených v řádku pro daný měsíc: $25\,200 + 5\,250 + 1\,000 + 210 = 31\,660,-$

Hodnota leasingu je dána součtem Vstupní ceny bez DPH a Marže dané leasingové společnosti: $600\,000 + 24\,000 = 624\,000$ Kč.

Měsíční náklad pro účetní jednotku je dán podílem z celkové hodnoty leasingu a počtem měsíců, po které je finanční leasing smlouven: $624\,000 \div 24 = 26\,000$ Kč.

V tabulce číslo 5 jsou uvedeny daňové náklady, které vykazuje nájemce.

Tabulka Č. 5. – Daňové náklady operativního leasingu

Rok	Počet měsíců nájmu	Daňové náklady (Kč)
2018	7	182 000
2019	12	312 000
2020	5	130 000
Celkem	24	624 000

Zdroj: vlastní zpracování dle právních předpisů ČR

Celkový daňový náklad = měsíční daňový náklad * počet měsíců nájmu.

V tabulce číslo šest je přehled účtování finančního leasingu v příslušné výši a na příslušný účet, dle účetní osnovy.

Seznam použitých účtů při účtování:

- 221 – Běžný účet
- 321 – Dodavatelé
- 343 – DPH
- 518 – Ostatní služby

Tabulka Č. 6. – Účtování operativního leasingu u nájemce dle ČR

Text	Částka (v Kč)	Má dáti	Dal
1. Předpis všech 7 měsíčních splátek za rok 2018	77 000	518	321
DPH	16 170	343	321
2. Úhrada splátek	93 170	321	221
Rok 2019			
3. Předpis všech 12 splátek za rok 2019	132 000	518	321
DPH	27 720	343	321
4. Úhrada splátek	159 720	321	221
Rok 2020			
5. Předpis všech 5 splátek za rok 2020	55 000	518	321
6. DPH	11 550	343	321
7. Úhrada splátek	66 550	321	221

Zdroj: vlastní zpracování

Účetní jednotka bude hradit nájemné každý měsíc, pro zjednodušení je uveden souhrn všech měsíčních splátek za daný rok. To znamená, že zahrne měsíční splátku do nákladů a následně splátku spolu s DPH ji pronajímateli zaplatí ze svého běžného účtu.

Na konci nájmu vrátí uživatel předmět nájmu do vlastnictví leasingové společnosti.

4.2 Účtování leasingu dle IFRS 16

V této kapitole budou uvedeny postupy účetního vykazování leasingu dle mezinárodních účetních standardů na modelovém příkladu pomocí schématu z pohledu nájemce i pronajímatele. Dále bude sestaven modelový příklad. Účtování modelového příkladu bude znázorněno jen z pohledu nájemce. Obě situace z modelového příkladu by dle IFRS 16 byly principiálně řešeny shodně. Nájemce by předmět leasingu vykázal v aktivech. Podrobně je dále nerozpracováváme.

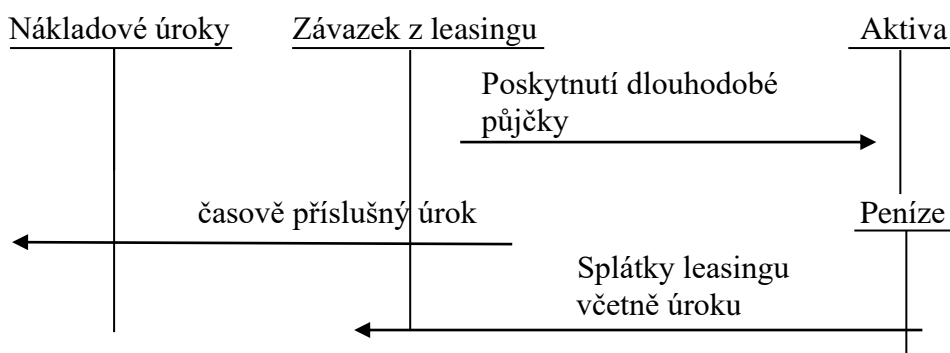
Nájemce

U nájemce se předmět leasingu vykazuje v rozvaze nájemce, s výjimkou krátkodobých leasingů (do 12 měsíců) a položek nízké hodnoty. Uvedená výjimka je dobrovolná, nájemce tedy má možnost volby, zda bude, nebo nebude vykazovat jako leasing.

Všechny leasingy se zahrnou do rozvahy jako právo k užívání aktiva (na straně aktiv) a závazek z leasingu (na straně závazků). Ve Výsledovce bude nájemce vykazovat odpis práva k užívání aktiva (v provozní oblasti) a úrok (ve finanční části).

Ve schématu číslo 5 je znázorněno, jak nájemce účtuje o závazku.

Schéma Č. 5. – Leasing u nájemce dle IFRS 16



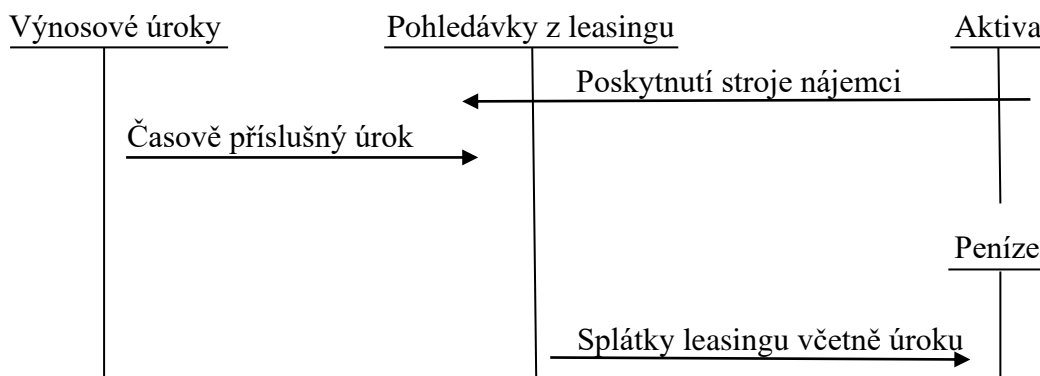
Zdroj: vlastní zpracování a dle knižního zdroje (Dvořáková, 2017)

Pronajímatel

Pronajímatel musí vyřadit předmět nájmu ze svých aktiv a evidovat ho jako pohledávku, kterou nájemce splácí. K evidování zisku z pronájmu bude využívat výnosový účet úroky.

Ve schématu číslo šest je znázorněno, jak pronajímatel účtuje o poskytnuté službě.

Schéma Č. 6. – Leasing u pronajímatele dle IFRS 16



Zdroj: vlastní zpracování a dle knižního zdroje (Dvořáková, 2017)

Příklad leasingu podle IFRS

Zadání příkladu je na straně 30 situace 1. V tabulce číslo sedm je splátkový kalendář poskytnutý leasingovou společností. Dále leasingová společnost poskytne účetní jednotce umořovací tabulku.

Tabulka Č. 7. - Splátkový kalendář finančního leasingu pro IFRS

Datum	Vstupní cena bez DPH (Kč)	DPH 21% (Kč)	Marže leasingové společnosti (Kč)	DPH z marže 21% (Kč)	Celkem (Kč)
1.6.2018	120 000	25 200			145 200
1.6.2018	8 000	1 680	500	105	10 285
1.7.2018	8 000	1 680	500	105	10 285
1.8.2018	8 000	1 680	500	105	10 285
...
1.5.2023	8 000	1 680	500	105	10 285
Celkem	600 000	126 000	30 000	6 300	762 300

Zdroj: Vlastní zpracování

Sazba DPH je 21 %, vypočítává se u vstupní ceny jak předkontace, tak jednotlivých měsíčních splátek a u marže leasingové společnosti: $120\,000 * 21 \div 100 = 25\,200,-$; $8\,000 * 21 \div 100 = 1\,680,-$; $500 * 21 \div 100 = 105,-$

Částka celkem uvádí, kolik musí nájemce uhradit k sjednanému datu. Je dána součtem všech částek uvedených v řádku pro daný měsíc: první řádek $120\,000 + 25\,200 = 145\,200,-$, další řádky: $8\,000 + 1\,680 + 500 + 105 = 10\,285,-$

Hodnota leasingu je dána součtem Vstupní ceny bez DPH a Marže dané leasingové společnosti: $600\,000 + 30\,000 = 630\,000$ Kč.

Měsíční náklad pro účetní jednotku je dán podílem z celkové hodnoty leasingu a počtem měsíců, po které je finanční leasing smluven: $630\,000 \div 60 = 10\,500$ Kč.

V tabulce číslo osm je umořovací plán.

Tabulka Č.8. – umořovací plán pro IFRS

Datum splatnosti	Počáteční stav závazku (Kč)	Platba (Kč)	Úrok (Kč)	Konečný stav závazku (Kč)
1.6.2018	510 000	8 500	4250	501 500

1.7.2018	501 500	8 500	4179	493 000
1.8.2018	493 000	8 500	4108	484 500
1.9.2018	484 500	8 500	4038	476 000
1.10.2018	476 000	8 500	3967	467 500
2018 celkem	-	59 500	28 263	-
2019 celkem	-	102 000	40 376	-
2020 celkem	-	102 000	30 176	-
2021 celkem	-	102 000	19 976	-
2022 celkem	-	102 000	9 776	-
2023 celkem	-	42 500	1 063	-
Celkem	-	510 000	129 630	-

Zdroj: vlastní zpracování

Úrok na rok je 10 % na měsíc to tedy činí 0.833 % tedy měsíční úrok vypočteme jako počáteční stav násobku 0.00833.

Konečný stav závazku se vypočte jako počáteční stav minus platba.

V tabulce číslo devět jsou vypočteny odpisy pro stroj.

Tabulka Č. 9. – Odpisy lineární.

Rok	Počet měsíců	Odpis (Kč)
2018	7	70 000
2019	12	120 000
2020	12	120 000
2021	12	120 000
2022	12	120 000
2023	5	50 000
Celkem	60	600 000

Zdroj: vlastní zpracování.

Účetní jednotka odpisuje lineárně. Roční lineární odpis zjistíme jako podíl pořizovací ceny a počet let. ($600\,000 / 5 = 120\,000$) v první a posledním roce musíme zohlednit počtem měsíců, protože nejde o celý rok.

V další tabulce číslo deset je ukázáno, jak by se účtovalo.

Tabulka Č. 10. - Účetní operace dle IFRS

Text	Částka v Kč	Má dáti	Dal
1. Pronájem zařízení – zařazení do rozvahy	480 000	022	474
2. Úhrada akontace	120 000	022	221
DPH	25 200	343	221
3. Úhrada splátek za rok 2018 (7 splátek) – úmor	59 500	474	221
DPH	12 495	343	221
- Úrok	28 263	562	474
- Odpis	70 000	551	082
Rok 2019			
4. Úhrada splátek za rok 201 (12 splátek) – úmor	102 000	474	221
DPH	21 420	343	221
- Úrok	40 376	562	474
- Odpis	120 000	551	082
Rok 2020			
5. Úhrada splátek za rok 201 (12 splátek) – úmor	102 000	474	221
DPH	21 420	343	221
- Úrok	30 176	562	474
- Odpis	120 000	551	082
Rok 2021			
6. Úhrada splátek za rok 201 (12 splátek) – úmor	102 000	474	221
DPH	21 420	343	221
- Úrok	19 976	562	474
- Odpis	120 000	551	082
Rok 2022			
7. Úhrada splátek za rok 2022 (12 splátek) – úmor	102 000	474	221
DPH	21 420	343	221

- Úrok	9 776	562	474
- Odpis	120 000	551	082
Rok 2023			
8. Úhrada splátek za rok 2023 (5 splátek) – úmor	42 500	474	221
DPH	8 925	343	221
- Úrok	1 063	562	474
- Odpis	50 000	551	082
9. Odkup majetku	2 000	501	221

Zdroj: vlastní zpracování

Každý měsíc nájemce uhradí částku, která se skládá z úmoru, z kterého ještě zaplatí daň z přidané hodnoty, a úroku. Pro zjednodušení je to v tabulce shrnutý za celý rok. Každý rok zaplatí roční odpis. Na konci zaplatí symbolickou částku za odkup stroje.

4.3 Rozdíly vykazování leasingu

V následující podkapitole jsou sestaveny výkazy, ve kterých na základě příkladů budou vykázány účty z předchozích účetních operací.

4.3.1 Finanční leasing podle české právní úpravy

V následující tabulce je sestavena rozvaha.

Tabulka Č. 11. – Rozvaha finančního leasingu dle ČPÚ

Rozvaha (v Kč)			
Rok 2018			
221 - Běžný účet	-217 195	518 – Ostatní služby	- 73 500
381 - Náklady příštích období	106 000	321 – Dodavatelé	0
343 – DPH	37 695		
Celkem	- 73 500	Celkem	73 500
Rok 2019			
221 - Běžný účet	-123 420	518 – Ostatní služby	- 126 000
381 - Náklady příštích období	-24 000	321 – Dodavatelé	0
343 – DPH	21 420		
Celkem	- 126 000	Celkem	- 126 000
Rok 2020			
221 - Běžný účet	-123 420	518 – Ostatní služby	- 126 000
381 - Náklady příštích období	-24 000	321 – Dodavatelé	0
343 – DPH	21 420		
Celkem	- 126 000	Celkem	- 126 000
Rok 2021			

221 - Běžný účet	-123 420	518 – Ostatní služby	- 126 000
381 - Náklady příštích období	-24 000	321 – Dodavatelé	0
343 – DPH	21 420		
Celkem	- 126 000	Celkem	- 126 000
Rok 2022			
221 - Běžný účet	-123 420	518 – Ostatní služby	- 126 000
381 - Náklady příštích období	-24 000	321 – Dodavatelé	0
343 – DPH	21 420		
Celkem	- 126 000	Celkem	- 126 000
Rok 2023			
221 - Běžný účet	- 53 845	518 – Ostatní služby	- 52 500
381 - Náklady příštích období	- 10 000	501 – Spotřeba materiálu	- 2 000
343 – DPH	9 345	321 – Dodavatelé	0
Celkem	- 54 500	Celkem	- 54 500

Zdroj: vlastní zpracování

V následující tabulce je sestaven výkaz zisků a ztrát finančního leasingu.

Tabulka Č. 12. – Výkaz zisků a ztrát finančního leasingu dle ČPÚ

Výkaz zisků a ztrát (v Kč)			
Rok 2018			
Náklady	73 500	Výnosy	0
Celkem	- 73 500		
Rok 2019			
Náklady	126 000	Výnosy	0
Celkem	- 126 000		
Rok 2020			
Náklady	126 000	Výnosy	0
Celkem	- 126 000		
Rok 2021			
Náklady	126 000	Výnosy	0
Celkem	- 126 000		
Rok 2022			
Náklady	126 000	Výnosy	0
Celkem	- 126 000		
Rok 2023			
Náklady	54 500	Výnosy	0
Celkem	- 54 500		

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.2 Operativní leasing podle české právní úpravy

V další tabulce číslo třináct je vyčíslená rozvaha pro operativní leasing.

Tabulka Č. 13. – Rozvaha operativního leasingu dle ČPÚ

Rozvaha (v Kč)			
Rok 2018			
221 - Běžný účet	- 93 170	518 – Ostatní služby	- 77 000

343 – DPH	16 170	321 – Dodavatelé	0
Celkem	- 77 000	Celkem	- 77 000
Rok 2019			
221 - Běžný účet	-159 720	518 – Ostatní služby	- 132 000
343 – DPH	27 720	321 – Dodavatelé	0
Celkem	- 132 000	Celkem	- 132 000
Rok 2020			
221 - Běžný účet	- 66 550	518 – Ostatní služby	- 55 000
343 – DPH	11 550	321 – Dodavatelé	
Celkem	- 55 000	Celkem	- 55 000

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce číslo čtrnáct je výkaz zisků a ztrát pro operativní leasing podle české právní úpravy.

Tabulka Č. 14. – Výkaz zisků a ztrát operativního leasingu dle ČPÚ

Výkaz zisků a ztrát (v Kč)			
Rok 2018			
Náklady	77 000	Výnosy	0
Celkem	- 77 000		
Rok 2019			
Náklady	132 000	Výnosy	0
Celkem	- 132 000		
Rok 2020			
Náklady	55 000	Výnosy	0
Celkem	- 55 000		

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.3 Leasing podle IFRS

V tabulce číslo patnáct je sestavena rozvaha podle IFRS.

Tabulka Č. 15. – Rozvaha leasingu dle IFRS

Rozvaha (v Kč)			
Rok 2018			
221 - Běžný účet	- 217 195	551 – Odpis	- 70 000
343 - DPH	37 695	562 – úroky	- 28 263
022 – HMV	600 000	474 – závazky z pronájmu	448 763
082 – oprávkky k HMV	- 70 000		
Celkem	350 500	Celkem	350 500
Rok 2019			
221 - Běžný účet	- 123 420	551 – Odpis	- 120 000
343 – DPH	21 420	562 – úroky	- 40 376
082 – oprávkky k HMV	- 120 000	474 – závazky z pronájmu	- 61 624
Celkem	- 222 000	Celkem	- 222 000
Rok 2020			
221 - Běžný účet	- 123 420	551 – Odpis	- 120 000

343 – DPH	21 420	562 – úroky	- 30 176
082 – oprávky k HMV	- 120 000	474 – závazky z pronájmu	- 71 824
Celkem	- 222 000	Celkem	- 222 000
Rok 2021			
221 - Běžný účet	- 123 420	551 – Odpis	- 120 000
343 – DPH	21 420	562 – úroky	- 19 976
082 – oprávky k HMV	- 120 000	474 – závazky z pronájmu	- 100 024
Celkem	- 222 000	Celkem	- 222 000
Rok 2022			
221 - Běžný účet	- 123 420	551 – Odpis	- 120 000
343 – DPH	21 420	562 – úroky	- 9 776
082 – oprávky k HMV	- 120 000	474 – závazky z pronájmu	- 110 224
Celkem	- 222 000	Celkem	- 222 000
Rok 2023			
221 - Běžný účet	- 53 425	551 – Odpis	- 50 000
343 – DPH	8 925	501 – spotřeba materiálu	- 2 000
082 – oprávky k HMV	- 50 000	562 – úroky	- 1 063
		474 – závazky z pronájmu	- 41 437
Celkem	- 94 500	Celkem	- 94 500

Zdroj: vlastní zpracování

V následující tabulce číslo šestnáct je výkaz zisků a ztrát pro leasing dle IFRS.

Tabulka Č. 16. – Výkaz zisků a ztrát leasingu dle IFRS

Výkaz zisků a ztrát (v Kč)			
Rok 2018			
Náklady	98 263	Výnosy	0
Celkem	- 98 263		
Rok 2019			
Náklady	160 376	Výnosy	0
Celkem	- 160 376		
Rok 2020			
Náklady	150 176	Výnosy	0
Celkem	- 150 176		
Rok 2021			
Náklady	139 976	Výnosy	0
Celkem	- 139 976		
Rok 2022			
Náklady	129 776	Výnosy	0
Celkem	- 129 776		
Rok 2023			
Náklady	51 063	Výnosy	0
Celkem	- 51 063		

Zdroj: vlastní zpracování

5 Výsledky a diskuse

Z prozkoumání úpravy leasingů dle českých právních předpisů a Mezinárodních standardů IFRS vyplývají značné rozdíly v jeho zachycení v účetních výkazech. Tyto odlišnosti vycházejí z jejich odlišného principiálního nastavení. V IFRS je v jejich koncepčním rámci zdůrazněn princip přednosti ekonomické podstaty nad právní formou a z toho jsou odvozeny účetní principy zachycení leasingů a také přesné definice. Leasingům je v IFRS věnována značná pozornost. V českých právních předpisech neexistuje souhrnný výklad pojetí leasingů. Je nutno vycházet z podstaty leasingového, tedy nájemního vztahu. I když jsou postupně do české právní úpravy účetnictví zakomponovány některé principy převzaté v IFRS, oblast leasingů harmonizování ještě není a ani se to v dohledné době neočekává.

Na praktickém příkladu je analyzováno účetní zachycení stroje na leasing a jsou zdůrazněny rozdíly v účtování dle českých právních předpisů a IFRS. Dle českých právních předpisů má pronajímatel stroj zahrnutý v rozvaze, protože je vlastníkem tohoto stroje. Podle mezinárodních standardů IFRS vykazuje stroj v rozvaze nájemce, protože z něho čerpá užítky. Jedná se o naplnění výše zmíněného principu přednosti podstaty nad formou. Dá se říci, že účetní pojetí IFRS přesněji zobrazuje realitu.

V modelovém příkladu je demonstrována rozdílnost pojetí leasingů dle ČPÚ a IFRS. Dle českých právních předpisů je v účetnictví zobrazena pouze úhrada měsíční splátky za poskytnutí služby nájemce pronajímateli, přičemž se dostává celá do nákladů na příslušný účet. Nájemce dle Mezinárodních standardů IFRS vykazuje stroj v aktivech a celkovou výši měsíční splátky dělí na úmor a úrok, o kterých účtuje na jiné příslušné účty. Do nákladů zahrnuje úroky vyplývající z leasingové smlouvy a odpisy stroje.

U Českých účetních standardů je podstatně jednodušší účtování než u Mezinárodních standardů IFRS. U IFRS je nezbytné rozlišovat ve splátce výši hodnot úmoru a úroku. Výše částek úmoru a úroku se účtují na jiné účty. Úmor se eviduje na účet pasiv v rámci rozvahy a úrok na nákladový účet v rámci výkazu zisků a ztrát.

Výše hodnoty daného stroje vykazovaného v aktivech, by ovlivnila ukazatele finanční situace podniku (jako jsou výpočty rentabilit) a zkreslila by tak výsledky finanční analýzy a posouzení finančního zdraví účetní jednotky.

Tato rozdílnost ovlivňuje výsledek hospodaření. V případě českých právních předpisů je ovlivněn jenom provozní výsledek hospodaření (zahrnutím měsíčních splátek do provozních nákladů). Zatímco u mezinárodních standardů je kromě provozního výsledku hospodaření (zahrnutím odpisů do provozních nákladů) ovlivněn i finanční výsledek hospodaření (zahrnutím úroků do finančních nákladů).

6 Závěr

V bakalářské práci je porovnána klasifikace leasingu dle české právní úpravy účetnictví a Mezinárodních standardů finančního výkaznictví IFRS. V teoretické části práce jsou popsány způsoby účtování a vykazování finančního a operativního leasingu dle české právní úpravy účetnictví a Mezinárodními standardy IFRS. Jsou zde vystihnuty obecné charakteristiky, postupy a metody pro evidování pořízení majetku formou leasingu. Dále jsou nastíněny rozdíly mezi standardy IAS 17 – Leasingy a IFRS 16 – Leasing.

Mezi českými účetními standardy a Mezinárodními standardy účetního výkaznictví existují odlišné přístupy k jednotlivým problematikám. Hlavní rozdíl účtování v obou přístupech vyplývá z odlišnosti jednotlivých účetních rámců. Mezinárodní standardy účetního výkaznictví jsou založeny na principech, zatímco české účetnictví je založeno na pravidlech a postupech.

Teoretické poznatky uvedené v první části bakalářské práce jsou následně aplikovány v praktické části na schématech a modelových příkladech řešených dle ČPÚ účetnictví a dle Mezinárodních standardů finančního výkaznictví IFRS. Postupy při účtování leasingu se liší v závislosti na podstatě obou systémů. Řešené příklady jsou zobrazeny pouze ze strany nájemce. V závěru práce dochází k porovnání obou postupů a zachycení významných odlišností ve finančních výkazech. Z porovnání obou účetních rámců vyplývá, že mezi oběma rámci existují značné rozdíly.

Odlišně chápané důsledky vlastnictví jsou hlavním rozdílem obou systémů a projevují se zejména u finančního leasingu (respektive leasingu dle IFRS). Dle ČPÚ účetnictví je předmět nájmu, po celou dobu trvání leasingové smlouvy, evidován v účetních výkazech pronajímatele, zatímco dle IFRS je předmět nájmu vedený po celou dobu trvání leasingové smlouvy v aktivech nájemce.

Odlišný způsob evidování měsíčních splátek je dalším rozdílem obou systémů. Dle ČPÚ se měsíční splátka zahrne do nákladů v celé její výši, zatímco dle IFRS se do nákladů zahrne jen její část, přesně tedy úroky vyplývající z leasingové smlouvy. Nájemce dle IFRS dále zahrne do nákladů odpisy z motorového vozidla. Toto odlišné evidování má za následek ovlivnění výsledku hospodaření.

V rámci českého účetnictví postupně dochází ke sjednocování s Mezinárodními standardy IFRS. Leasingy jsou však jednou z oblastí, která ještě není harmonizována. Proto je důležité, při čtení finančních výkonů chápat, z jakých účetních rámců vycházejí

7 Seznam použitých zdrojů

1. Aktuálně.cz, Druhy leasingu, [online] 1. 10. 2006 [cit. 2019-6-4] Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/finance/druhy-leasingu/r~i:article:250423>
2. BOHUŠOVÁ, Hana. Harmonizace účetnictví a aplikace IAS/IFRS: vybrané IAS/IFRS v podmínkách českých podniků. Praha: ASPI, 2012. 307 str. ISBN 978-80-7357-366-9
3. Domacifinance.cz, Zpětný úvěr a zpětný leasing na automobil, [online] 11. 6. 2014 [cit.2019-4-26] Dostupné z: <https://www.domacifinance.cz/1118/zpetny-uver-a-zpetny-leasing-na-automobil/,%20redakce,%2030>
4. DVOŘÁKOVÁ, Dana. Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS. Vyd. 5. Praha: BizBooks, 2017. 368 str. ISBN 978-80-265-0692-8
5. JÍLEK Josef, SVOBODOVÁ Jitka Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví 2013. Vyd.1. Praha Grada Publishing, a. s. 2013. 448 str. ISBN 987-80-247-4710-1
6. KRUPOVÁ, Lenka. Leasing podle IFRS. Vyd. 1. Praha: VOX a.s. 2017. 116 str. ISBN 978-80-87480-54-0
7. Leasing-cz, Operativní leasing, [online] ©2017, [cit.2019-4-26] Dostupné z: <http://leasing-cz.cz/operativni-leasing/>
8. Peníze.cz, O leasingu, [online] ©2000 - 2019 [cit.2019-4-25] Dostupné z: <https://www.penize.cz/15642-o-leasingu>
9. PULZ, J. ČICHOVSKÝ, L. KRUTÍLEK, J. TOŠOVSKÁ, J. Výkladový slovník leasingu. Vyd.1. Praha: Grada Publishing a. s. 1995. 160 str. ISBN 80-7169-093-7
10. VALOUCH, Petr. Leasing v praxi: praktický průvodce. Vyd.5. Praha: Grada Publishing, a.s., 2012. 120 str. ISBN 978-80-247-4081-2

8 Seznam tabulek a schémat

8.1 Seznam tabulek

Tabulka 1 – Splátkový kalendář finančního leasingu.....	32
Tabulka 2 – Daňové náklady finančního leasingu.....	33
Tabulka 3 – Účtování finančního leasingu u nájemce dle ČR.....	33
Tabulka 4 – Splátkový kalendář operativního leasingu.....	35
Tabulka 5 – Daňové náklady operativního leasingu.....	36
Tabulka 6 – Účtování operativního leasingu u nájemce dle ČR.....	37
Tabulka 7 – Splátkový kalendář finančního leasingu pro IFRS.....	39
Tabulka 8 – Umořovací plán pro IFRS.....	39
Tabulka 9 – Odpisy lineární.....	40
Tabulka 10 – Účetní operace dle IFRS.....	41
Tabulka 11 – Rozvaha finančního leasingu dle ČPÚ.....	42
Tabulka 12 – Výkaz zisků a ztrát finančního leasingu dle ČPÚ.....	43
Tabulka 13 – Rozvaha operativního leasingu dle ČPÚ.....	43
Tabulka 14 – Výkaz zisků a ztrát operativního leasingu dle ČPÚ.....	44
Tabulka 15 – Rozvaha leasingu dle IFRS.....	44
Tabulka 16 – Výkaz zisků a ztrát leasingu dle IFRS.....	45

8.2 Seznam schémat

Schéma 1 – Finanční leasing u nájemce.....	31
Schéma 2 – Finanční leasing u pronajímatele.....	32
Schéma 3 – Operativní leasing u nájemce.....	35
Schéma 4 – Operativní leasing u pronajímatele.....	35
Schéma 5 – Leasing u nájemce dle IFRS 16.....	38
Schéma 6 – Leasing u pronajímatele dle IFRS 16.....	38